

tohoto nariadenia. Každý robotník, akonáhle vstúpi do práce, buď na túto vyhlášku zvlášť upozornený.

§ 56. — Ustanovenia tohoto nariadenia platia jak pre dosavadné podniky druhu v § 1 vyznačeného, tak i pre také, ktoré sa teprve sriadia (nove sriadené alebo premenené), s rozdielom, že predpisov tohoto nariadenia, ktoré by vyžadovaly zmeny provodzovne závodov právoplatne už povolených, má sa len potiaľ použiť, pokiaľ nie sú v odpore s právami dľa udeleného povolenia snáď nadobudnutými.

§ 57. — Prestupky tohoto nariadenia, pokiaľ nejde o činy prísnejšie trestné, trestajú sa dľa zákona č. 259/1924 Sb. z. a n.

§ 58. — (1) Toto nariadenie nabýva účinnosti dňom vyhlásenia.

(2) Nedotknuté zostávajú predpisy o povoľovaní a provoze kameňolomov, hlinísk a štrkovieň v blízkosti dráhy.

§ 59. — Prevedením tohoto nariadenia poveruje sa minister priemyslu, obchodu a živností a minister sociálnej pečlivosti v dohode so zúčastnenými ministrami.

(Vyhláseno v častce 50. Sb. z. a n. dne 18. června 1925.)

Vládne nariadenie zo dňa 26. mája 1925, č. 117, ktorým vydávajú sa predpisy pre zabránenie úrazom a na ochranu zdravia robotníkov pri živnostenskom prevádzaní pozemných stavieb.

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 102, odst. 6., zákona zo dňa 10. októbra 1924, č. 259 Sb. z. a n. (živnostenského zákona pre územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi):

Pri živnostenskom prevádzaní pozemných stavieb a iných stavebných prác s nimi súvislých, bez újmy príslušných stavebných predpisov buďte zachovávané tieto ustanovenia:

I. PREDPISY K ZAMEDZENIU ÚRAZOV.

1. Základy.

§ 1. — (1) Pri vykopávaní základov, ako aj pri zemných prácach vôbec buď vynaložená zvláštna pečlivosť na bezpečné vypaženie. Není dovolené zeminu podkopávať. Okraj jamy nesmie na šírku najmenej pol metru byť zafažený zemou, materiálom a pod.

(2) Nastalo-li daždivé počasie, buďte steny alebo vypaženie pred počiatkom práce i pri práci občas ohľadané, sú-li pevné, a podľa výsledku buďte učené potrebné bezpečnostné opatrenia.

(3) Vedľa dosavadných stavieb, sú-li plynkejšie založené nežli nová stavba, smejú byť nové základy a výkop pre ne potrebný prevádzané len po častiach, a to pokaždé v dĺžke nepresahujúcej 2 m.

2. Studničné šachty, kanály a žumpy.

§ 2. — (1) Studničné šachty štvorcového prierezu musia byť za všetkých okolností vyrúbené. Guľaté šachty smejú byť hľbené bez murovania len v úplne pevnej pôde.

(2) Pri murovaní studne smie byť pri vodorovnej polohe obedňovacích fošien odstránená naraz vždy len jedna fošna, a to teprve vtedy, keď zdivo je zasypané až k dolnej hrane tejto fošny. Vo veľmi sypkej pôde, v drobinách atď. nesmie byť zapaženie vôbec odstránené na celú výšku sypkej vrstvy pôdy, ale musí byť záhodzom zasypané. Pri hnanom pažení musí byť nához zdiva príslušného poľa prevedený až k najbližšiemu vodorovnému vencu prv, nežli sa odstránia svislé pažinové fošny.

(³) Zához murovania musí byť vždy pevne utlačený.

(⁴) V studničnej šachte buď tesne nad hlavami robotníkov sriadená ochranná strecha, pod ktorú robotníci môžu vstúpiť, aby boli chránení pred padajúcimi predmety.

§ 3. — (¹) Prv nežli sa kto pustí alebo sostúpi do studne alebo studničnej šachty akokoľvek hlbokkej alebo vlez do uživaných už žump a starých kanálov, musí byť zistené, není-li tam dusivého vzduchu. Toto zistenie buď vykonané pozvoľným spúšťaním obyčajnej svietielne s horiacim svetlom alebo iným spoľahlivým spôsobom.

(²) Zistí-li sa uhasnutím svetla alebo výsledkom vykonanej inakej skúšky, že je tam dusivý vzduch, buď odstránený vývevami alebo ventilátormi, a nebolo-li by ich pri ruke, vliatím vrelej vody alebo tým, že sa dolu spustia okovy s nehaseným drievie vodou poliatým vápnom.

(³) Dá-li sa predpokladať, že sú v šachte výbušné plyny, nesmie byť skúška horiacim svetlom prevedená.

(⁴) Zkúšanie vzduchu buď pokaždé opakované až do nezávadného výsledku.

3. Jamy na vápno a iné prehľbne.

§ 4. — Jamy na vápno a iné prehľbne, ktoré ohrožujú chôdzu na staveništi, buďte bezpečne (proti prelomeniu) pokryté alebo pevne ohradené.

4. Lešenie.

a) Všeobecné.

§ 5. — (¹) Každé lešenie buď primerane sriadené zo zdravého, účelu vyhovujúceho a drieviejším upotrebením vo svojom prierezu nesoslabeného dreva bezpečným spôsobom, vyhovujúcim postupu stavby.

(²) Pri búraní lešení musia byť učinené vhodné opatrenia, aby trámy, fošny, svory, skoby a iné veľké a ťažké časti lešenia mohli byť bezpečným spôsobom spustené alebo ináč dolu dopravené bez ohrozenia osôb nachádzajúcich sa pod lešením.

(³) Z driev vyčnievajúce klince buďte pokiaľ možno pred dopravou, avšak rozhodne pred ďalším upotrebením dreva odstránené alebo ohnuté.

(⁴) Pri skladaní materiálu na lešeniach buď postarané o to, aby sa neprekážalo chôdzi a doprave.

b) Lešenia štenierové.

§ 6. — (¹) U štenierových lešení musia šteniere obdržať pevnú oporu a priečné drevá bezpečný podklad; pri postrannom namáhaní celého lešenia alebo jednotlivých jeho dielov buďte sriadené dostatočne silné skrížené ztužidlá. Kremobyčajné lešenia, na pr. pre veže, pre rozsiahle osadzovanie a pod., musia byť odborne sviazané.

(²) Vo všetkých poschodiach lešení buď sriadená tesná, silná a široká dlážka z dosák, ktorých konce nesmiejú prečnievať. Aby ľudia, materiál alebo nástroje nemohli spadnúť, buďte sriadené riadne zábradlia s doskou na stojato (záklopkou) upevnenou pri dlážke.

(³) Prístupy k rôznym poschodiach lešení a spojenia medzi nimi buďte upravené pomocou lávok, schodov, rebríkov, avšak vždy tak, aby sa mohlo na lešenie a pracovisko vystupovať len s poschodia na poschodie.

c) Vysunuté lešenia.

§ 7. — U vysunutých lešení musia byť vystrčené trámy vo vnútre bezpečne zachytené alebo vzoprené alebo vonku oprené dostatočne silnými vzporami o múr; tiež postrannému posunutiu buď zabránené primeraným ztužením.

d) Lešenia rebríkové.

§ 8. — (1) Lešenia rebríkové budú ztužené úhlopriečnými zavetrovacími latami, k zabezpečeniu proti spadnutiu osôb budú z vonku uzavreté riadnym zábradlím, a je-li voľný priestor medzi dlážkou na lešení a stenou budovy širší nežli 0,4 m, budú ohradené tiež na strane k budove.

(2) Lešeňové dosky musia spočívať na stupňoch rebríkov a majú ich na oboch stranách prečnievať najmenej o 0,2 m.

(3) Spojenie rebríkov s vystrčenými trámami, ako aj spojenie zábradlí s rebríkovými žrtami má byť prevedené bezpečným, trvanlivým spôsobom.

e) Visacie lešenia.

§ 9. — (1) Visacie lešenia smjú byť zavesené len na dostatočne silných a bezpečne upevnených, výstrčených trámoch pomocou povrazov. Pri montážach môže byť upotrebené tiež miesto povrazov dostatočne pevných reťazí a neohebných železných týči.

(2) Najvyšší počet robotníkov, ktorí smjú vstúpiť na visacie lešenie, a prípusná najmenšia sila nosných povrazov budú trvale a zreteľne vyznačená na visacích lešeniach.

(3) Každý rumpál musí byť opatrený rohatkou so západkou a hamovnícou, každé ozubené súkolie musí byť zakryté ochranným príklopom.

(4) Každé visacie lešenie budú zabezpečené vhodnými opatreniami proti kývaniu.

f) Lešenia na kozách.

§ 10. — (1) Používanie kôz bez podlžného ztuzenia není dovolené; takéto ztuzenie musí sa stať aspoň drevenými vzperami, ktoré sú upevnené skobami.

(2) Keď sa kozy stavia na zemi, budú pečované o dostatočne pevný podklad; stavia-li sa na lešeniach, nesmjú nikdy stáť na nekrytých trámoch, ale musia spočívať na tesnej a dostatočne silnej dlážke z dosák.

(3) U lešení na kozách vysokých 1,9 m alebo vyšších, ako aj postaviali sa na seba dve lešenia na kozách, budú dlážka z fošien obrúbená na okraji doskou na stojato a krem toho musí byť sriadené ešte pevné zábradlie vo výške pŕs.

g) Skruže.

§ 11. — U skruží — nehľadiac na ich odborné zostrojenie — budú pečované o to, aby vzostupy a pracovísta na lešení boly primerane zabezpečené. Vyskruženie smie sa prevádzať len pod znaleckým vedením.

h) Prehliadky lešení.

§ 12. — Lešenia budú aspoň každých štrnásť dní, obzvlášte však po vichre a po každom dlhšom prerušení práce znalecky prehliadnuté, sú-li v riadnom stavebnom stave; visacie lešenia budú prehliadnuté pred každým upotrebením, upevnenie ich vystrčených trámov budú denne ohľadané. Spozorované vady budú pred počiatkom práce odstránené.

i) Zafaženie lešení.

§ 13. — Lešenia smjú byť zafažené len primerane dľa spôsobu ich prevedenia. Vysunutých, rebríkových a visacích lešení smie len vtedy byť upotrebené k zostavovaniu železných a drevených konštrukcií, sú-li zostrojené so zreteľom na toto zvláštne zafaženie. Ostatne smie sa takých lešení užívať len k prácam, ktoré nevyžadujú hromadenia robotníkov a materiálu, tedy len k natieračským prácam, barveniu a pod.

k) Otvory v lešení.

§ 14. — Otvory v lešení, ktorých je treba v jednotlivých poschodiach pre dopravu materiálu, budú medzi poschodiami zapažené doskami na spôsob šachiet; tieto paženia musia sahať až k najdolejšiemu koncu výťahového zariadenia a smejú tu, ako aj v poschodiach byť otvorené len na miestach, na ktorých sa dopravované veci práve nakladajú alebo vyberajú. Taktiež u otvoru na najvyššom lešení smie len miesto, k vyberaniu vytiahnutého materiálu používané, byť ponechané bez ohradenia.

5. Rebríky a schodky.

§ 15. — (1) Rebríky a schodky budú prv, nežli sa ich upotrebí, prehliadnuté, či sú dosť bezpečné. Shľadané vady budú ihneď odstránené. Nedovoľuje sa nahradovať chýbajúce stupne rebríkov pribitými latami.

(2) Keď sa u stavieb vyšších nežli jedno poschodie sriadi spojenie s poschodie na poschodie rebríkami, budú tieto postavené vždy po dvoch, jeden pre výstup, druhý pre zostup, a to čo možné tak, aby pri vystupovaní alebo zostupovaní dial sa obrat pokaždé na tú istú stranu; tiež musí byť tak dlhé, aby dlážku poschodia, ku ktorému vedú, presahovali aspoň 1,5 m v smere rebríka.

(3) Rebríky nesmiejú nad sebou stáť tak, aby padajúce predmety mohli naraziť na dolejší rebrík.

(4) Rebríky musia na zemi pevne spočívať a krem toho byť skobami k lešeniu dobre upevnené. Na lešeniach smejú rebríky byť postavené len na podložených fošných, aspoň 5 cm silných.

(5) Užíva-li sa rebríkov mimo lešenia stojacích a priamo k niektorému poschodiu vedúcich, musí byť pečované o dostatočne široký a bezpečný prístup alebo výstup.

(6) Dvojité rebríky (maliarske rebríky alebo schodky) musia byť tak zabezpečené, aby sa nemohly náhodou rozovrieť.

6. Lávky.

§ 16. — (1) Lávky budú založené čo možné tak široké, aby sa 2 osoby mohli vyhnúť.

(2) Stúpanie lávok má byť čo možné 1:3 alebo menšie, avšak nesmie byť nikdy väčšie nežli 1:2.

(3) Šikmé lávky musia byť na vzdialenosť kroku pobité priečnými lafkami, a sú-li sklzké, musia byť posypané popolom, pieskom alebo podobnými hmotami.

(4) Na každej lávke musia byť sriadené zábradlia na zovnútornej strane a u okien i dverných otvorov, ktoré sú snáď vedľa nich; zábradlia budú sriadené tiež na vnútornej strane, odstáva-li lávka od múra viac nežli 0,4 m.

7. Povrazy a refazi.

§ 17. — (1) Pri prevádzaní stavebných prác smie byť užívané, krem refazi len ohebných povrazov konopných, bavlnených alebo drôtených.

(2) Bezvadnosť a únosnosť povrazov a refazí budú občas zisťovaná znaleckým vyzkúšaním. Chatrné refazi a povrazy budú ihneď riadne opravené, alebo keby ani potom neboly dosť bezpečné, vymenené.

(3) Refazi a povrazy nedostatočne únosné budú z užívania vylúčené.

(4) K vyťahovaniu materiálu v nádobách nesmie byť upotrebené povrazy s jednoduchými háky.

8. Vytahovadlá a zdvihadlá.

a) Všeobecné.

§ 18. — Není dovolené užívať výťahov materiálu k osobnej doprave. Len pri stavbe studní a vysokých komínov smie sa tak diať, je-li vyťahovadlo k tomu dost bezpečné.

§ 19. — U všetkých vyťahovadiel materiálu otvory k nakladaniu a ukladaniu musia byť primerane zabezpečené proti spadnutiu osôb a materiálu a musia byť dostatočne denným alebo umelým svetlom osvetlené. U každého takého otvoru buď zreteľná výstraha, aby sa nikto do šachty nenahýbal, a zákaz používania výťahu k doprave osôb.

§ 20. — ⁽¹⁾ Hnacie ústrojie vyťahovadiel, paternosterov, jarábov a pod. buďte ohradené, nie sú-li už svojou polohou chránené. Všetky ozubené súkolia, ktoré sú v dosahu robotníkov alebo ktorých sa ľzä nahodile dotknúť, buďte prikryté.

⁽²⁾ Užíva-li sa elektrických vyťahovadiel, buďte vedenie prúdu, ako aj prístroje bezpečne chránené proti dotyku nepovolanými osobami.

⁽³⁾ Vytahovadlá, paternostery a všetky takéto úpravy zdvihacie majú byť tak zariadené, aby osoby pod nimi zamestnané neboly ohrozené pádom materiálu; v najdolejšom patre buď sriadená ochranná, primerane silná strecha.

§ 21. — Chôdza pod bremenami voľne sa vznášajúcimi buď obmedzená na mieru nezbytné potrebnú.

b) Vytahovadlá na maltu.

§ 22. — U obyčajných vyťahovadiel na maltu (kolá na hriadeli s dvoma ťažnými, na pŕvrazoch visacími nádobami) musí byť hriadeľ tak vysoko nad stanoviskom robotníkov, aby ho nemohli dosiahnuť ani nafaženými rukami, alebo buď hriadeľ tak prikrytý, aby sa ho robotníci nemohli dotýkať. Pred vyťahovým otvorom buď fošnová dlážka lešenia opatrená pribitými latami (dlážkovými lištami) a vo výške pŕs buď sriadená priebežná tyč alebo rukoväť, ktorej by sa riadičia pŕvrazu mohli pridržať voľnou rukou.

c) Jaráby a zdvihadlá.

§ 23. — ⁽¹⁾ Jaráby a zdvihadlá buďte opatrené západkou a pásovou alebo inou bezpečne účinkujúcou hamovnicou. Má-li bremeno byť spustené svojou vlastnou váhou, musí pri chode v oboch smeroch byť sriadená západka, ktorá zamedzuje, aby rýchly chod nenastal samočinne.

⁽²⁾ Pojazdné jaráby, na ktorých sú robotníci, majú mať plošiny alebo galerie proti spadnutiu ľudí a materiálu dostatočne bezpečné a ohradené.

⁽³⁾ Na každom jarábe buď jeho únosnosť v kilogramoch zreteľne vyznačená.

9. Dopravné zariadenia.

a) Posunovačská služba.

§ 24. — ⁽¹⁾ Posunujú-li sa železničné vozy na závodných (vlečkových) kofajach ľudskou silou alebo ťažnými zvieraty, buďte dané posunovačom sochory k hamovaniu, zdrže, podkladné klíny alebo podobné predmety. Posunujú-li sa na teže kofajú súčasne ešte iné vozy ľudskou silou, buď pri ruke robotník, ktorý má ísť pred posunovaným vozom a toho dbať, aby bola príslušná trať voľná a pre jazdu bezpečná.

⁽²⁾ Pri posunovaní vozov ťažnými zvieraty buď upotrebené ťažných refazí alebo povrazov aspoň 2-5 m dlhých. Posunuje-li sa takto na ko-

tajach vo svahu, buď okrem riadiča pri ruke aspoň ešte jeden robotník, ktorý, treba-li toho, má zastaviť pohybujúce sa vozy vhodnými prostriedky.

(³) Pri posunovaní motorickou silou buďte učené opatrenia, ktorých je treba pre riadny železničný provoz.

§ 25. — Na materiálových dráhach, ktoré sú vo svahu, buď postarané o spoľahlivé hamovanie dostatočným počtom zahamovateľných vozov.

§ 26. — Točny a posunovadlá musia sa dať pevne zastaviť vo svojej správnej polohe vhodnými úpravami.

b) Doprava ťažkých bremien.

§ 27. — (¹) Doprava, ako aj nakladanie a skladanie ťažkých bremien buď konané pod znaleckým dohľadom. Buď pečované o to, aby prostriedky k doprave a nakladaniu, vozidlá a zdvihadlá, kofaje a pod. boly pri používaní tak bezpečné, aby nebola ohrozená bezpečnosť ani dopravy, ani robotníkov alebo cudzích osôb.

(²) K nakladaniu a skladaniu upotrebené klzné kofajnice alebo lyžiny buďte zabezpečené proti nahodilému sklznutiu alebo prekoteniu a buďte v zime zbavené ľadu, ako aj posypané pieskom, popolom alebo podobne. Vozidlá buďte zabezpečené vhodnými úpravami proti prekoteniu.

§ 28. — Výklopné vozíky musia byť opatrené spoľahlivými zarážacími úpravami, ktoré sa dajú bez nebezpečenstva obsluhovať.

§ 29. — Pri doprave válcov, trúb, cylindrov, sudov a pod. buďte učené vhodné ochranné opatrenia, aby sa neskotúlaly.

10. Opatrenia vo vnútre stavieb.

§ 30. — (¹) Aby robotníci boli zabezpečení proti spadnutiu vo vnútre stavby, buďte nosníky stropov (traversy, hrady), bezprostredne po osadení úplne prikryté alebo otvory vo stenách, vedúce k nekrytým trámovištiam, ako aj tie, ktoré vedú priamo do dvorov, svetlíkov a nedokončených schodísk, bezpečne zahradené.

(²) Pri osadených už schodoch, dokiaľ neni sriadené konečné zábradlie, buď upravené prozatýmné zábradlie ochranné.

(³) Cesty (chodby, schody) pod nezakrytými miestnosťami buďte opatrené ochrannými stropy proti padajúcim predmetom.

(⁴) Má-li byť materiál dopravovaný po záklopných dlážkach alebo na ne ukládaný, musia byť k tomu sriadené chodby alebo úplná dlážka z fošien.

11. Práce na streche alebo podobné nebezpečné práce.

§ 31. — (¹) Pri nebezpečných menovite pokrývačských prácach a pri shadzovaní snehu, pri sriaďovaní hromosvodov, pri nebezpečných klampiarskych a sklenárskych prácach buďte robotníci opatreni bezpečnostným pásom a povrazom.

(²) Pri novom krytí sklenených striech musí pod nimi byť sriadené lešenie doskami tesne pokryté; odpadky skla buďte ihneď odstránené.

12. Buranie.

§ 32. — (¹) Pri buraní nie je zpravidla dovolené zvrhovať celé časti múrov.

(²) Len voľne stojace múry, štítové steny, komíny a pod., stoja-li osamotene, smejú za stáleho znaleckého vedenia byť zvrhované alebo trhané («rozstrefované»). Tiež strhovanie klenieb smie sa stať len pri stálom znaleckom vedení. Priestor pod strhovanou klenbou buď uzavrený a vyžaduje-li toho konštrukcia klenby, buď sriadená primeraná podložka.

(3) Budovy, ktoré rozburaním priliehajúcich stavieb pozbavené budú svojej opory, budú odborne zabezpečené.

(4) Aby sa zamedzilo obťažné prášenie, budú zdívo a zručaniny opätne kropené a pri spúšťaní zručanín budú užívané drevených trubín, ktoré ústia na dolnom konci do otvoreného vreca (rukávu).

13. Iné predpisy bezpečnostné.

§ 33. — (1) V pracovných hodinách do tmy spadajúcich budú pracoviská a ich príchody dostatočne osvetlené; rovnako tak budú pečované o primerané osvetlenie všetkých nedostatočne svetlých pracovísk.

(2) Vodiace drôty elektrického osvetlenia musia byť na ochranu proti dotyku v celej dĺžke izolované.

(3) Všetky osvetľovacie telesá musia byť bezpečne zavesené. Lampy pre ľahko prchavé svietivá s horákmi pod nádržkou na svietivo sriadennými budú krem toho tak zavesené, aby bolo zabránené silnejšiemu nahriatiu tejto nádržky. V miestnostiach, v ktorých sa robotníci trvale zdržujú, nesmú byť takéto lampy, ako aj svietivo pre ne uschovávané.

§ 34. — (1) Pri prácach, pri ktorých oči zamestnaných robotníkov môžu byť ohrozené, budú robotníci opatrení ochrannými okuliarmi, stienkami alebo obličajovými maskami. Na ochranu iných, na blízku pracujúcich robotníkov budú, treba-li toho, sriadené ochranné steny alebo siete.

(2) Robotníci, ktorí sú následkom svojho zamestnania zvlášť ohrození premočením alebo poranením nohy, budú opatrené účelnou obuvou.

(3) Robotníci, ktorí sú zamestnaní dopravou ostrohranných alebo špičatých predmetov, budú opatrené pevnými kožami na ochranu rúk alebo rukavicami z pevného materiálu.

§ 35. — Nadhadzovanie stavebného materiálu je dovolené len v prízemku. Podávanie tehiel robotníkmi, na rebríkoch stojacími, smie sa diať najvyšš s poschodia na poschodie.

§ 36. — Kde sa materiál do väčšej výšky na seba rovná, budú pečovvané vhodnými opatreniami o to, aby sa uložené veci nesusunúly.

§ 37. — Opravy budov (bielenie, omietanie, natieranie zovnajších rámov okien a pod.) smjú byť prevádzané s jednoduchých rebríkov len pri prízemných alebo jednopatrových budovách; pri budovách s niekoľko poschodí budú upotrebeno vysunutých, rebríkových alebo visacích lešení.

§ 38. — Akékoľvek pri stavebných prácach užívané pracovné náčenie a strojné zariadenie budú udržované stále v dobrom a úplne upotrebitelnom stave.

§ 39. — Osobám na stavbe nezamestnaným budú najprísnejšie zakázaný vstup na lešenie na pr. cieľom prinášania pokrmov a nápojov.

§ 40. — (1) Osoby, o ktorých zamestnávateľ vie, že trpia na padúcnicu, krče, občasnú záchvaty mdloby, záchvat, nedoslýchavosť alebo na iné telesné slabosti alebo vady v miere, že by preto pri istých prácach byly vydané kremobyčajnému nebezpečenstvu, nesmú byť užívané ku prácam tohoto druhu. Opilé osoby nebudú vôbec ku práci pripustené.

(2) Žien v pokročilom tehotenstve smie byť užívané len k ľahším prácam, nikdy však na rebríkoch a pri vyťahovadlách materiálu.

II. PREDPISY NA OCHRANU ZDRAVIA.

§ 41. — Na staveništiach, kde je zamestnané prez 10 robotníkov a priestorové pomery to dovoľujú, budú sriadené počtu robotníkov primerane veľké prístrešie, ktoré sa, treba-li toho, dá vykurovať a v ktorom budú učinené tiež opatrenia, ktorých je treba pre prvú pomoc pri úraze.

§ 42. — Na každom staväništi má byť postarané o dostatok čerstvej pitnej vody, ako aj o nádoby k pitiu, a to vo všetkých poschodiach, kde sa pracuje.

§ 43. — (1) Na každom staväništi budú sriadené záchody, primerané počtu robotníkov a zdravotným predpisom. Záchody budú tak upravené, aby zvonku nebolo do nich vidieť; je-li zamestnané pres 10 osôb, budú podľa pohlavia robotníkov rozdelené a nápisom označené.

(2) Záchody a záchodky budú stále v čistom a pokiaľ možno v nezapáchajúcom stave udržiavané a podľa potreby dezinfikované.

§ 44. — V miestnostiach, ktoré sa vysušujú výhrevnými úpravami bez priameho odvádzania dýmu, nesmú robotníci ani pracovať ani sa zdržovať.

§ 45. — Pre prvú pomoc pri úrazoch musia byť v pohotovosti na staväništiach, kde je zamestnané pres 10 robotníkov, a na staväništiach, ktoré sú vyše kilometra vzdialené od najbližšej lekárne, bez ohľadu na počet zamestnaných robotníkov, skriňky s prostriedkami krv staviacimi a antiseptickými a s potrebným obväzovacím materiálom, ako aj s občerstvujúcimi prostriedkami.

§ 46. — Mená a byty lekárov nemocenských pokladieň budú oznámené robotníkom výveskami na staväništiach.

III. USTANOVENIA ZÁVEREČNÉ.

§ 47. — (1) Robotníkom budú nasledujúce predpisy, ako sa majú zachovávať, doslovne oznámené a budú k tomu účelu trvale a zreteľne čitateľne vyhlásené aspoň jedným výveskom na všeobecne prístupnom mieste stavänišťa, treba-li toho, tiež na niekoľko miestach.

(2) Na 22. odstavce (oznamovanie úrazov) budú každý robotník pri svojom vstupe do práce zvlášť upozornení.

1. Zapovedá sa nástroje, drevá, tehly, kamene a iné ťažké predmety zhadzovať s lešenia alebo od inakiaľ so stavby.

2. Skoby majú sa tak uvoľňovať, aby ani neodskakovali, ani neodletovaly.

3. Je zakázané na vlastnú päsť odstraňovať časti lešení, rebríky, fošny, závory, skoby, kozy, kryty atď., ako aj svedoľne jakokoľvek meniť prevádzkové zariadenia.

4. Pri vyťahovaní a spúšťaní visacích lešení budú rumpály rovnomerne točené, tak aby lešenie neprišlo vôbec do šikmej polohy. Kľuky rumpálov, neužíva-li sa ich, budú pripnuté alebo snaté.

5. Nie je dovolené zdržovať sa na lešeniach v poludnajúcej prestávke — krom na lešení pre vysoké veže a komíny.

6. Pod otvorami lešenia, určenými pre vyťahovanie materiálu, nie je dovolené osobám po dobu vyťahovania sa zdržovať. V čase, keď takéto vyťahovadlo nepracuje, musí byť šachta úplne uzavretá.

7. Užíva-li sa zdvihadiel, budú bremeno pečlivo a spoľahlivo upevnené alebo tak uložené, aby naložené predmety nemohly spadnúť.

Ťažné nádoby nesmú byť tak naplnované, aby naložené hmoty pri kyvoch nádob mohli spadnúť alebo pretiecť.

8. Malta budú do putieň a sudov plnená tak, aby sa zabránilo čo možné striekaniu.

9. Spúšťajú-li sa bremená jarábami a zdvihákmi, smie hamovnica byť uvoľnená teprve vtedy, keď boly kľuky snaté alebo, není-li to možné, keď robotníci odstúpili stranou.

Zachycovať pohybujúce sa kluky zdvihadiel alebo rumpálov nie je dovolené.

Pri zdvíhaní bremien buď škripec stále v činnosti.

10. Pri posunovaní železničných vozov nech robotníci užívajú daných im hamovacích sochorov, zdrží, podkladných klínov a podobných predmetov.

Posunujú-li sa vozy ľuďmi, posunovači nesmú nikdy voz z predu posunovať a nikdy po kofajach ísť. Posunujú-li sa na týchž kofajach súčasne ešte iné vozy, posunovači smú posunovať len na pozdĺžnej strane vozov a nesmú vstupovať medzi ne.

Posunujú-li sa vozy ťažnými zvieratami, buďte tieto zvieratá stále rukou a čo možné mimo kolaje vedené.

11. Točny a posunovadlá buďte prv, nežli sa prez ne ide, zabezpečené vo svojej správnej polohe.

12. Železničné vozne, stoja-li na kofajach, buďte tak zaistené, aby sa nemohly samy rozjeť.

13. Pri doprave ťažkých bremien na kofajach vo svahu a vo staväništiach buď dbané zvláštnej opatrnosti.

14. Robotníci sú povinní pri nebezpečných, obzvlášte pokrývačských prácach a shadzovaní snehu, ďalej pri sriaďovaní hromosvodov, pri nebezpečných klampiarskych a sklenárskych prácach užívať im daných bezpečnostných pásov a povrazov. Takéto povrazy, keď niet zvláštneho zariadenia na streche k ich upevneniu, musia byť priviazané bezpečným spôsobom na obvyklom lešení rebríkovom.

15. Vstupovať na neosvetlené miesta stavby je zakázané.

16. Lampy pre ľahko prchavé svietivá s horáky pod nádržkou na svietivo sriaďenými buďte tak zavesené a nosené, aby sa zabránilo silnejšiemu zahriatiu nádržky. Do miestností ustanovených k uschovaniu týchto lúč a svietiva pre ne smie sa vstupovať len na krátky čas.

17. Do miestností, ktoré sa vysušujú výhrevnými úpravami bez odvádzania dýmu, smie sa vstupovať len pri otvorených dverách alebo oknách a len na krátky čas.

18. Pri prácach, pri ktorých oči zamestnaných robotníkov môžu byť ohrozené, majú robotníci užívať daných im ochranných okuliarov, stienitkov alebo obličajových masiek.

19. Každé poškodenie provodzovacích zariadení alebo nápadné zjavy na nich buďte ihneď oznámené sriaďencovi, ktorému podnikateľ sveril dozor.

20. Nedovoľuje sa užívať pracovných a ochranných zariadení k iným účelom ako k tým, pre ktoré sú určené.

21. Zakázané je robotníkom, aby niečo porábali na pracovnom náčiní, strojnom zariadení, elektrickom vedení a pod., ktorých obsluha, používanie alebo udržiavanie im neprísluší, a seba alebo iných ohrožovali prácami priečiacimi sa účelom stavby, hrami, dobieraním, hašteraním a inakými svedoľnými činami.

22. Každý úraz pri práci má postizená osoba alebo, keby táto nebola v stave, svedkovia úrazu ihneď oznámiť predstavenému dozorčiemu sriaďencovi.

§ 48. — Prestupky toho, čo je v tomto nariadení ustanovené, pokiaľ nejde o činy prísnejšie trestné, budú potrestané dľa zákona č. 259/1924 Sb. z. a n.

§ 49. — Toto nariadenie nadobudne účinnosť dňom vyhlásenia.

§ 50. — Prevedením tohoto nariadenia poveruje sa minister priemyslu, obchodu a živností a minister sociálnej pečlivosti v dohode so zúčastnenými ministrami.

(Vyhláseno v častce 50 Sb. z. a n. dne 18. června 1924.)

Vládné nariadenie zo dňa 26. mája 1925, č. 118, ktorým sa vydávajú predpisy na ochranu života a zdravia robotníkov zamestnaných pri cukrovarstve.

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 102, odst. 6., zákona zo dňa 10. októbra 1924, č. 259 Sb. z. a n. (živnostenského zákona pre územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi):

A. USTANOVENIA VŠEOBECNÉ.

§ 1. — O tom, aké majú byť pracovné miestnosti a stroje i pracovné zariadenie v nich užívané, budú zachovávané obdobne predpisy vládného nariadenia zo dňa 26. mája 1925, č. 114 Sb. z. a n., ktorým sa vydávajú všeobecné predpisy na ochranu života a zdravia pomocných robotníkov, pokiaľ nie sú týmto nariadením dané predpisy podrobnejšie

B. PREDPISY ZVLÁŠTNE.

§ 2. — D o v o z r e p y: ⁽¹⁾ Dováža-li sa repa po železnici, smejú byť vagóny až vtedy vyprazdňované, keď stoja a sú dostatočne zabezpečené pred ďalším pohybom. Zakázané je vagóny postrkovať a ťahať za nárazníky, pod nimi preliezať, ako aj medzi nárazníkami blízko seba stojacích vagónov priamo prechádzať.

⁽²⁾ Dováža-li sa repa po vode, budú lodi (prámy), ku skladaniu určené, bezpečne upevnené.

⁽³⁾ Lávky k nim vedúce musia byť primerane široké a mať pevné zábradlia, aby robotníci nemohli na stranu spadnúť. Tiež budú lávky bezpečným spôsobom upevnené, a treba-li toho, podloženými kozami podoprené.

§ 3. — P r á c e v r e p n í k u: ⁽¹⁾ Zásobné jamy repného splavu, ač neni-li už ich zariadením odstránené nebezpečenstvo, že by robotníci mohli do nich spadnúť, budú primerane ohradené alebo prikryté. Repný splav buď primerane osvetlený, jeho struhy (splavy, Riedingerovy splavy) musia byť prikryté v obvode, kde sa chodí.

⁽²⁾ Kolo na zdvihanie repy buď bezpečným spôsobom ohradené vo výške 80 centimetrov nad dlážkou. Spúšťadlo stroja na pranie repy buď opatrené vhodnou záverou proti nahodilému spusteniu (zaveracím kolíkom, zarážkou).

§ 4. — D i f ú s i a: ⁽¹⁾ Pri úpravách, ktoré slúžia k nasypávaniu repných rezačiek, ako aj u nich samých budú na miestach, kde by repa mohla byť nebezpečne vymrštená, sriadené vhodné ochranné steny alebo drôtenné mreže.

⁽²⁾ Rezačky budú opatrené úpravami, ktoré činia možným pohodlné a bezpečné otáčanie rezacieho kotúča pri nasadzovaní nožov. Spúšťadlo týchto strojov buď opatrené taktiež vhodnou záverou proti nahodilému spusteniu (zaveracím kolíkom, zarážkou).

⁽³⁾ Vzniká-li pri brúsení riezkových nožov škodlivý prach, budú prístroje na brúsenie opatrené úpravami k odvádzaniu prachu.

⁽⁴⁾ Odklopné veká difusérov budú opatrené úpravami zaisťujúcimi bezpečne veká, keď sú otvorené.

⁽⁵⁾ U žlabu na riezky pod difuznú bateriu budú učinené vhodné opatrenia, aby robotníci nemohli spadnúť do riezkového žlabu.